

Utlåtande 2017:20 RI (Dnr 106-987/2016)

Inrättande av ett finanspolitiskt råd i Stockholms stad

Motion (2016:74) av Joakim Larsson (M)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:74) av Joakim Larsson om ”Inrättande av ett finanspolitiskt råd i Stockholms stad” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Joakim Larsson (M) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Stockholms stad ska inrätta ett finanspolitiskt råd som ska bedöma om den förda finanspolitiken är förenlig med långsiktigt hållbara finanser, stadens konjunkturutveckling, tillväxt och sysselsättning.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att den interna och externa uppföljningen och granskningen av stadens ekonomi ger ett fullgott underlag för att bedöma stadens finansiella styrka och utveckling och att ytterligare ett externt organ för att granska stadens ekonomi inte skulle tillföra något mervärde.

Mina synpunkter

En långsiktigt stark ekonomi är viktig för Stockholms utveckling.

Grundläggande för denna starka ekonomi är att stadens finanser sköts väl, att investeringar för en växande stad genomförs och att insatser för att öka sysselsättning och tillväxt initieras. Motionären tar bara sikte på den första delen och perspektivet blir därför aningen begränsat.

Som stadsledningskontoret redovisar är den finansiella uppföljningen väl reglerad i fullmäktiges mål. Dessa mål följs regelbundet upp och redovisas i stadens finansiella rapporter. Därtill genomförs årligen en oberoende extern granskning av Standard & Poor's. Denna har nyligen redovisats och Stockholm stad fick återigen betyget AAA – den högsta möjliga ratingen.

Öppenhet med den ekonomiska redovisningen och en oberoende granskning ger bättre förutsättningar för en öppen debatt och långsiktigt stark ekonomi än ett slutet finanspolitiskt råd tillsatt av den politiska majoriteten. Det var sannolikt samma bedömning som den tidigare majoriteten gjorde eftersom inte heller de införde ett sådant råd.

Motionen tar sin utgångspunkt i oron för en ökande skuldsättning till följd av ökade investeringar. Motionären och hans parti har vid ett flertal tillfällen hävdat positionen att investeringarna inte ska tillåtas växa utan att stadens egendom (i form av bostäder) avyttras i stor takt. Samtidigt har motionären inte redovisat vad som ska säljas av. Med utgångspunkt i den massiva utförsäljning av hyresrätter som skedde mellan åren 2006 och 2014 är det dock rimligt att tro att Moderaterna även nu drastiskt skulle minska antalet hyresrätter. Med utgångspunkt i resultatet från denna period är det dock mer tveksamt om de kommer kunna investera för en växande stad.

En avgörande faktor för en långsiktigt stark ekonomisk utveckling är att staden investerar i Stockholms tillväxt. Investeringar i skolor, fler hyresrätter och utbildning bidrar till ökad tillväxt vilket syns på Stockholms arbetsmarknad. När fler är i jobb ökar också stadens skatteintäkter.

Det är riktigt att stadens investeringar kommer öka när staden växer. Efter flera år av eftersatta investeringar bygger nu staden ikapp när det gäller skolor, bostäder och infrastruktur. Eftersom ökat bostadsbyggande också innebär intäkter till staden är upplåningen så som den redovisas i tertialrapport klart lägre än den som redovisas i motionen. Det visar också att det långsiktigt går att bygga för en växande stad utan att ekonomin hotas. Det är med andra ord inte givet att man behöver acceptera bostadsbrist och skolbrist. I det avseendet har politiken förändrats efter valet år 2014.

Bilaga

Motion (2016:74) av Joakim Larsson om ”Inrättande av ett finanspolitiskt råd i Stockholms stad”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Joakim Larsson (M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:74) av Joakim Larsson (M) om inrättande av ett finanspolitiskt råd i Stockholm bifalls.
2. Därutöver anfördes följande.

Stockholm står inför betydande investeringsbehov när staden växer. Det ställer krav på en ansvarsfull finansiering av dessa investeringar. Annars löper vi risken att bygga upp ett skuldberg för framtida generationer, vars räntekostnader kommer att urholka det ekonomiska utrymmet för stadens kärnverksamheter.

Förslaget om att inrätta ett finanspolitiskt råd i Stockholm föranleddes av Socialdemokraternas oförmåga att inse allvaret i den rekordartade skuldsättning som deras politik leder till. Finansborgarrådets svar bekräftar ånyo att probleminsikten är obefintlig.

Det är samtidigt uppenbart att vår kritik av den socialdemokratiska lånekarusellen biter. För något år sedan var Socialdemokraternas argumentation att det inte var något problem att kraftigt öka skuldbördan, eftersom räntan för närvarande är låg. Men de senaste månaderna har det argumentet istället bytts ut mot att ifrågasätta sanningen i vårt konstaterande att skuldbördan kommer öka kraftigt under mandatperioden. I retoriken har finansborgarrådet försökt göra gällande att skuldprognoser skulle sakna relevans.

Vi är av den motsatta uppfattningen. Prognoserna över stadens växande skuldbörda är i högsta grad relevanta och ger anledning till stor oro. När nu ett och ett halvt år av mandatperioden återstår gäller alltså den prognos som stadsledningskontoret har gjort ända sedan maktskiftet, nämligen att skuldbördan i slutet av 2018 kommer att uppgå till över 60 miljarder kronor, vilket är tre gånger högre än vid valet 2014. Socialdemokraternas försök att ignorera eller förneka detta har inte varit framgångsrika.

Likafullt är det allvarligt att Socialdemokraterna av taktiska politiska skäl konsekvent väljer att ignorera de varningar som framförs från stadens opolitiska tjänstemän. Det är av den anledningen som vi alltså anser att Stockholm vore betjänt av ett externt, oberoende organ som granskar stadens finanspolitik. Socialdemokraternas bristande ansvarstagande under denna mandatperiod visar med

all tydlighet att stockholmarna behöver starkare skyddsåtgärder mot politiska majoriteter som med sin ekonomiska politik lämnar en springnota inför framtiden.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:74) av Joakim Larsson om ”Inrättande av ett finanspolitiskt råd i Stockholms stad” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 18 januari 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Kerstin Tillkvist

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Joakim Larsson (M) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Stockholms stad ska inrätta ett finanspolitiskt råd som ska bedöma om den förda finanspolitiken är förenlig med långsiktigt hållbara finanser, stadens konjunkturutveckling, tillväxt och sysselsättning. Bakgrunden till förslaget är, enligt motionären, den kraftigt ökande skuldsättningen inom kommunkoncernen. Denna beror i sin tur på att den socialdemokratiskt ledda majoriteten primärt finansierar den ökade investeringsnivån med lånade medel istället för försäljningar av befintliga tillgångar. Motionären påtalar att effekterna av denna valda politik försämrar stadens och kommunkoncernens soliditet samt ökar sårbarheten särskilt i en miljö med högre räntor än idag. En större andel av budgetutrymmet kommer därmed framöver att gå till kapitalkostnader istället för övrig kommunal verksamhet.

Joakim Larsson (M) föreslår därför att det inrättas ett finanspolitiskt råd i Stockholms stad för oberoende granskning och uppföljning av stadens finanspolitik.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att Stockholms stad de kommande åren står inför utmaningar såsom ökande investeringar och ökande behov utifrån befolkningsförändringar. En god ekonomisk hushållning är av yttersta vikt för att staden även i framtiden ska kunna möta sina åtaganden på ett tillfredsställande sätt.

Ett antal styrdokument som antagits av kommunfullmäktige finns därför för att tillse att en god ekonomisk hushållning tillämpas i praktiken. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholm stad anger ramarna för finansverksamheten inklusive hur risker och uppföljning ska ske. I budget finns ett antal uppsatta finansiella mål exempelvis avseende soliditet som varken för staden eller kommunkoncernen får understiga 34 procent på lång sikt och 30 procent på kort sikt.

Flera andra finansiella mål anges också i budgeten såsom mål för stadens

ekonomiska resultat, stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, andel kapitalkostnader i förhållande till nettodriftskostnader, budgetföljsamhet och prognossäkerhet. Dessa finansiella mål följs löpande upp i stadens tertialrapporter och årsredovisning.

Vidare har en investeringsstrategi antagits av kommunfullmäktige och som är ett viktigt styrdokument med anledning av stadens höga investeringstakt. Investeringsstrategins syfte är att med utgångspunkt i stadens långsiktiga planering för samhällsutvecklingen och stadens inriktningsmål, med hänsyn tagen till de finansiella förutsättningarna, ge vägledning för investeringsprioriteringar.

Totala investeringsnivåer uppgår enligt budget 2017 för hela kommunkoncernen (staden och bolagssektorn) till historiskt höga nivåer, ca 20-25 miljarder kronor per år, under perioden 2016-19. En växande stad ställer således krav på förmågan att prioritera i enlighet med stadens investeringsstrategi eftersom stadens finansiella resurser är begränsade. Försäljning av mark är en förutsättning för en ekonomisk hållbar utveckling liksom ett utbyte av befintliga anläggningstillgångar mot nya mer anpassade för stadens nuvarande behov, för att inte skuldsättningen ska bli för hög.

Således anges i investeringsstrategin mål för egenfinansieringsgrad av såväl ersättningsinvesteringar som strategiska investeringar.

De av fullmäktige fastställda finansiella mål liksom ovan nämnda styrdokument har som syfte att ge riktlinjer och vägledning för att möjliggöra en god ekonomisk hushållning. En löpande uppföljning finns och rapporteras i både en ekonomisk och en finansiell månadsrapport som presenteras varje månad för kommunstyrelsens ekonomiutskott (EKU).

Utöver ovan beskrivna ekonomiska mål, finansiella styrdokument samt löpande uppföljningstillfällen efterlyser motionären en oberoende extern granskning och uppföljning av stadens finansiella ställning och utveckling. Det bör noteras ett en sådan redan finns. Kreditvärderingsinstitutet Standard and Poor's genomför en grundlig utvärdering av Stockholms stads finanser och prognoser inklusive bolagskoncernen en gång om året. Därutöver sker en uppdatering varje halvår. Den externa uppföljningen har som syfte att granska och värdera stadens ekonomiska och finansiella styrka och utveckling. Utvärderingen är ett omfattande arbete där nyckeltal och finansiell utveckling noga analyseras. Utvärderingen utmynnar i ett kreditbetyg som anger stadens finansiella styrka och som publiceras offentligt. Kreditbetyget ligger till grund för stadens villkor för lån och andra finansiella transaktioner. Det kan nämnas att Stockholms stad har sedan 2007 haft högsta möjliga kreditbetyg, AAA.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser stadsledningskontoret att den nuvarande såväl interna som den externa uppföljningen och granskningen av stadens ekonomi ger ett fullgott underlag för att bedöma stadens finansiella styrka och utveckling. Att inrätta ett ytterligare externt organ för att granska stadens ekonomi skulle inte tillföra något mervärde. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att anse motion (2016:74) besvarad med hänvisning till vad som sagts i detta tjänsteutlåtande.